

ใบความรู้เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สำนักรกลอน สำนักรรสน เรียนรู้วรรณคดีผ่านโครงงาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำประสม ผสมความรู้ สู่ความเข้าใจ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของคำประสม

คำประสม คือ คำการนำคำมูลที่มีความหมายต่างกัน ตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มารวมกันแล้วเกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่

ลักษณะความหมายของคำประสม

๑. มีความหมายเปรียบเทียบ

หมาวัด	=	ผู้ชายที่มีศักดิ์ต่ำกว่าผู้หญิงที่ตนหมายปอง
ตีนแมว	=	นัยย่องเบา
หัวสูง	=	มีรสนิยมสูง
มือใหม่	=	ยังไม่ค่อยชำนาญ
ฯลฯ		

๒. มีความหมายเฉพาะ เมื่อนำคำมารวมกันแล้วมีความหมายซึ่งต้องขยายความ

กันสาด	=	เพิงที่ต่อชายคาสำหรับกันฝนไม่ให้สาด
หมาบ้า	=	หมาที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า
เบาใจ	=	ไม่หนักใจ, โล่งใจ
หน้าอ่อน	=	ดูอายุน้อยกว่าอายุจริง
ฯลฯ		

๓. มีความหมายใกล้เคียงกับคำเดิมที่มาประกอบกัน

งูพิษ	=	งูประเภทหนึ่งที่มีพิษ
ยางลบ	=	ยางที่ใช้สำหรับลบข้อความ
ผ้าเช็ดหน้า	=	ผ้าที่ใช้เช็ดหน้า
เข็มฉีดยา	=	เข็มที่ใช้ฉีดยา
ฯลฯ		

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมที่เป็นนาม

นาม + นาม

ดอกฟ้า	=	หญิงที่สูงศักดิ์
ลูกช้าง	=	สรรพนามแทนตัวผู้พูดเมื่อพูดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์
หมูกระทะ	=	ชื่ออาหารประเภทหนึ่ง

นาม + กริยา

มือถือ	=	โทรศัพท์ที่ถือติดตัวไปได้, โทรศัพท์เคลื่อนที่
กล่องดำ	=	กล่องบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับการบินในเครื่องบิน

กริยา + กริยา

ห่อหมก	=	ชื่ออาหาร ใช้เนื้อปลาผสมกับน้ำพริกและกะทิกวนให้เข้ากัน
--------	---	--

พิมพ์ดีด = ห่อแล้วนี้
อุปกรณ์สำหรับพิมพ์ตัวหนังสือด้วยปลายนิ้วมือ

คำประสมที่เป็นกริยา

กริยา + กริยา

ซักฟอก = ซักถามให้ได้ความชัดเจนว่าได้ทำความผิดไว้หรือไม่

กวาดล้าง = กำจัดให้สิ้นไป

กริยา + นาม

ปิดปาก = ไม่พูด, ทำให้ไม่ได้พูด

เตะคะแนน = ลงคะแนนออกเสียงให้เป็นจำนวนมาก

นาม + กริยา

ตาแข็ง = ไม่ง่วง

มือใหม่ = ยังไม่ชำนาญ

จากหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๒, หน้า ๓๒ - ๔๒